

патріотизму вводиться нині в коло християнського світогляду, отримує богословське обґрунтування. Православна доктрина вже не прагне конфронтаційно протиставляти релігійність та включеність вірного до соціально-політичних процесів країни. За віруючим визнаються його громадянські обов'язки перед державою.

Однак претензія Церкви бути державоформуючим чинником, «загальною національною релігією» (48), її крайній, неприхований цезаропапізм, призводить до маніпуляцій поняттям «патріотизм» на догоду різним політичним режимам, зокрема, - з тоталітарними прагненнями панування. Звідси маємо доктрини «Третього Риму», «руського миру» тощо (49). Тут православ'я практично висловлює «національну ідею» держави, незважаючи на форми її реалізації (50).

Висновки. Колізія полягає у тому, що існування православ'я в іншому етнічному просторі з необхідністю вимагає його пристосування до відмінних соціально-політичних видів життєдіяльності держави, ігнорування чого призводить до непорозуміння та конфліктів на міжнародному, а, подеколи, – на міждержавному, ґрунті. Нехтування культуровідтворюючою функцією православ'я перетворюється на загрозу для існування традиційних, побутових форм відтворення релігійності вірних, їх етнічної ментальності, світорозуміння та світовідчуття (51), реалізується у протестній релігійній поведінці. Натомість християнське уявлення про любов враховує унікальність людини як носія «духовного розуму» та того соціокультурного ландшафту, де ця унікальність мусить зреалізуватись, визнає абсолютне право на власну гідність та індивідуальний розвиток (52), а Бог тут «виступає неперевершеним філантропом, який безмежно любить людей і просить, щоб у відповідь любили його самого» (53).

1.5. Релігієзнавець Ігор Козловський в лабетах промосковських сепаратистів

Шановні колеги – релігієзнавці України!

Тривожна звістка про арешт в Донецьку вузівського викладача, релігієзнавця, кандидата філософських наук Ігоря Козловського надійшла до нас відразу ж. Проте його колеги і члени сім'ї просили нас не акцентувати на цьому увагу, бо ж сподівалися вирішити питання його звільнення шляхом порозуміння із наявною там владою. Нині ж маємо інформацію про прагнення вчинити над І. Козловським якусь політичну розправу, віднісши його до ворогів наявної в Донецьку влади, ледь не американського агента, організатора якоїсь змовницької організації. Останньому може слугувати те, що науковець об'єктом свого дослідження мав релігійну спільноту американського походження Церкву Божу. Але ж у цьому щось антизаконне не знаходитимуть в будь-якій демократичній країні їх державні органи. Релігієзнавство не є політичною наукою. Якщо прийняти абсурдну логіку звинуваттів вченого, то тоді будемо вважати індійськими агентами тих, хто, скажімо, вивчає кришнаїзм, японськими тих, хто вивчає синтоїзм, а німецькими тих, хто об'єктом свого наукового інтересу має німецьке лютеранство і тому подібне. Ігор Козловський є

сторін» // Цит. за: Основи соціальної концепції Української Православної Церкви. - Розділ II. Церква і нація. - Режим доступу: <http://orthodox.org.ua/page/sotsialna-kontseptsiya>

⁴⁸ Бочков С.О. Православие — общенациональная религия России. – Режим доступу: http://dpr.ru/pravo/pravo_20_22.htm

⁴⁹ Див., приміром: Сергін Сергей. Духовно-нравственный аспект русского патриотизма. – Режим доступу: <http://russouz.ru/duhovno-nravstvennyj-aspekt-russkog/>

⁵⁰ Патриотизм – национальная идея России. – Режим доступу: http://dpr.ru/pravo/pravo_20_22.htm

⁵¹ Про своєрідність українського християнського бачення див, приміром: А. Колодний, В. Бодак. Український Східний обряд далекий від «русского мира» // «Русский мир» Кирила не для України. Збірка наукових статей. За редакцією проф. А. Колодного. – К.: УАР, 2014. – С. 166 – 184.

⁵² Тетяна Ковальчук. Світські та релігійні аспекти уявлень про людську гідність. - Режим доступу: <http://dspace.npu.edu.ua/bitstream/123456789/2076/1/Kovalchuk.pdf>

⁵³ О. П. Марея. Феномен любові: релігійно-етичний аспект. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6908/1/Mageria.pdf>

представником українського релігієзнавства й очолює Донецький осередок Асоціації релігієзнавців. Його наукові здобутки відомі за межами нашої країни, а тому маємо телефонне збурення до нас багатьох знаних вчених світу, які знали свого донецького колегу. Всіх турбує те, що ув'язнення позначиться на плідній творчій праці знаного науковця, матиме відчутний негатив в розвитку тієї сфери гуманітарного знання, в якій він, продукуючи значимі наукові праці, є незамінним. Наші релігієзнавці працюють за принципами об'єктивності, толерантності, історизму, відкритості. Що в цьому ворожого щодо себе знайшла нині діюча влада ДНР? В чому вона вбачає ворожість щодо себе в наукових працях вченого, у тих східних практиках, до яких вдається І.Козловський і яким він навчає інших, будучи затурбованим здоров'ям ближніх? Що ворожого владі ДНР у прагненнях науковця до толерантизації міжцерковних і міжконфесійних відносин, які виявляв він у своїй діяльності практичного релігієзнавця? Сфера чистої релігії знаходиться далеко від того, що маємо в політичному житті. До цього закликав Ісус Христос, коли вчив, що кесарево – кесарю, а Боже – Богові. Цей принцип проводить у своїй науковій діяльності наш колега. Гордитися ним треба донечанам, а не ув'язнювати!

Ігор Козловський міг стати переселенцем, якби відчував за собою якусь ворожість до наявного стану речей в Донецьку. Якби ми знали про з'явлену йому загрозу, то могли б приютити його в одному із міст України, відзнайшовши там для нього і житло і можливість праці як вузівського викладача. Але він якось безпечно поставився до можливості одержання наявної нині своєї неволі. Він не очікував такого. Не очікував ще й тому, що має на руках тяжко хворого сина, система лікування якого прив'язана до донецьких лікувальних закладів.

Знаючи, що п. Ігор вимушено залишається на окупованій території, ми переживали щоденно за його долю. Тим більше, що знали в якому антиукраїнському, ворожому щодо нього оточенні він працював ще до промосковських подій в регіоні. Ректорат Донецької політехніки не давав йому необхідні документи для вирішення питання захисту дисертації в Спецраді Відділення релігієзнавства. Злісні листи щодо І.Козловського з погрозами ми одержували від вченого секретаря цього університету. Знаючи ситуацію, прийшлося «обійти» антиукраїнське керівництво вузу: Ігор Козловський став кандидатом наук.

Сказане вище дає нам підставу сподіватися, що наш колега не заслужив на наявну нині в ДНР оцінку його діяльності через ув'язнення, сподіватися на те, що він скоро вийде на свободу.

Президент Асоціації релігієзнавців України проф. А.Колодний.

Науковцям і освітянам Донбасу!

Шановні колеги! Нам стало відомо ще 27 січня, що місцевими владними органами ДНР заарештовано куратора тамтешнього осередку нашої Релігієзнавчої Асоціації Ігоря Анатолійовича Козловського, вилучено з його квартири документи, рукописи, техніку, речі і книги. Але в перші дні арешту його родичі і друзі просили нас не виявляти якусь затурбованість цим фактом, бо ж вбачали в цьому якийсь непорозуміння. Нині дещо прояснилося. Вже маємо висунуте владою звинувачення І.А.Козловському в якомусь «бандитизмі», «протидії владі» та ін. Не визнаючи достовірність такого вироку, звертаємося до Вас з проханням проявити професійну солідарність і використати свій вплив та авторитет, аби сприяти звільненню нашого колеги.

Як спеціаліст в галузі релігієзнавства, автор біля трьохсот публікацій, І.А. Козловський широко відомий в наукових колах України і за її межами. Він завжди був і є захисником наукової істини, лишаючись за будь-яких умов гранично об'єктивним у питаннях змісту й суті релігійних вчень і практик. Незрозуміло, що ворожого щодо себе знайшла донецька влада в наукових працях вченого, в тих східних практиках, до яких вдавався Ігор Анатолійович і яким він навчає інших, будучи затурбованим здоров'ям ближніх.

І. А. Козловський понад 25 років успішно працював на посаді головного спеціаліста з питань релігії в Донецькій обласній державній адміністрації, виявом чого була наявна в

регіоні толерантність в міжконфесійних відносинах. Як кандидат наук, доцент, він працював викладачем у низці вузів Донецька, зокрема в Інституті штучного інтелекту. Його професійна діяльність завжди була спрямована на утвердження принципів взаємоповаги, миру і порозуміння у відносинах між конфесіями, сприяла формуванню багатогранної етнокультурної і конфесійної палітри Донбасу, в статусі міжконфесійного миротворця І.А.Козловського приймав патріарх Російського Православ'я Олексій II, папа Іван-Павло II, патріарх Константинопольський Варфоломій, головний рабин Ізраїлю Шломо Амар, президент Федерації єврейських громад СНД Леві Левай та інші високі релігійні діячі. Відтак арешт викликав збурення багатьох зарубіжних приятелів І.А.Козловського, насамперед російських.

Нас турбує те, що ув'язнення позначиться на плідній праці знаного науковця, матиме відчутний негатив у розвитку тієї сфери наукового пізнання, де він нині практично є незамінним. Гадаємо, що наш (і Ваш) колега не заслужив на оцінку ув'язненням його наукової діяльності. Гордитися таким науковцем мали б донетчани, а не запахторенням його в кутузуку. Ігор Анатолієвич вільно міг стати переселенцем, якби відчував за собою якусь ворожість до наявного стану речей в регіоні і, як знаний науковець, мав би за фахом місце праці у нас. А так безтурботно залишався в Донецьку разом із своїм тяжко хворим сином, який потребує щоденного меддогляду.

Ми закликаємо Вас, шановні колеги, докласти всіх можливих для Вас зусиль, зорієнтованих на якнайшвидше звільнення І.А.Козловського.

*З повагою -Президент Української Асоціації релігієзнавців
доктор філософських наук, професор А.М.КОЛОДНИЙ
Березень 2016 року*